

George Doru Dumitrescu, „Îți scriu din Chișinăul alb...”. Ediție îngrijită și prefață de Aliona Grati. Chișinău: Știința, Colecția „Memoriile Basarabiei”, 2022, 208 p. (lucrarea a fost elaborată în cadrul Programului de Stat 20.80009.0807.19 *Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii*).

Cartea „Îți scriu din Chișinăul alb...” este asemenea unui retrovizor în care, pe de o parte, se oglindește activitatea scriitorului George Doru Dumitrescu, iar pe de altă parte, se înfățișează imaginea Chișinăului cotidian din perioada interbelică. În prefața intitulată *George Doru Dumitrescu, cel care a dăruit Chișinăului tandrețe și anii săi de aur*, Aliona Grati reconstituie parcursul lui G.D. Dumitrescu, de la naștere (1901 în comuna Ceptura, județul Prahova) până la finalul carierei lui de scriitor, final consemnat de apariția, la București, și aproape imediat interzicerea cărții sale *Orașul din amintire. Chișinău 1936* (1944).

După toate probabilitățile, tânărul G.D. Dumitrescu a fost prima dată în Basarabia, inclusiv la Chișinău, între anii 1924 și 1927, după care a publicat fragmente din jurnalul său de călătorie în revista *Univers literar*. A descoperit cu adevărat capitala Basarabiei pe când activa în calitate de suplinitor de română la Liceul Militar „Regele Ferdinand I” (1936-1937). Cartea sa, susține Aliona Grati, „rămâne și astăzi una dintre cele mai admirabile cărți despre Chișinăul interbelic, neîntrecută deocamdată. Dintre multele înfățișări literare ale Chișinăului, aceasta se deosebește nu doar prin anvergura care a depășit articolul de ziar, dar și prin convingătoarea expresie a unui oraș modern iradiind fascinație. A venit timpul să iasă din lungul somn de moarte și uitare”.

Deschizându-se ca o invitație la plimbare prin Chișinăul de altădată, cartea servește motiv de bucurie pentru toți cei pasionați de literatură, de trecutul istoric și cultural al orașului. Prozele, numeroasele secvențe din publicistică, dar și seria impresionantă de fotografii – toate cuprinse între copertile acestei ediții –, alcătuiesc „farul” în lumina căruia naratorul la braț cu cititorul parcurs strădă după strădă, înaintând fără grabă, cu nenumărate popasuri pentru contemplări. G.D. Dumitrescu a înnobilit imaginea orașului cu sincerele-i declarații, venerații și amintiri: Chișinăul e un „Târg cu fete mare, care iubesc sincer... Cu bucurii mici și cu suferințe... Oraș cu soare și cu praf, cu întuneric și cu lumină plină...” (*Noapți, La Fetița Dulce*, p. 127-128). În privirile autorului „Chișinăul e un oraș al depărtărilor, al amintirii, al liniilor drepte și iremediabilei tristeți”, dar și „Un oraș pitoresc, plin de contraste și de curiozități prin care, s-a făcut observația, istoria a trecut fără a fi lăsat vreo urmă” (*Orașul din amintire*). „Dintre multele înfățișări literare ale Chișinăului, aceasta se deosebește nu doar prin anvergura care a depășit articolul de ziar, dar și prin convingătoarea expresie a unui oraș modern iradiind fascinație” (Aliona Grati). Admirația scriitorului nu s-a limitat la o singură carte, a scris și o minimonografie cu ocazia aniversării a 500 de ani de la prima atestare documentară a orașului, Chișinău 1936.

Reprezentând o monografie subiectivă a Chișinăului interbelic, valoarea acestei apariții editoriale rezidă și în faptul că stabilește o punte între prezentul și trecutul orașului, în perspectiva viitorului. În fine, cartea este despre înțelegerea importanței trecutului istoric și cultural al orașului Chișinău, inspiră încredere și curaj de a ne păstra verticalitatea, amintirile și trecutul.

Diana DEMENTIEVA

